

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyaē ayōdhyākāṇḍē

॥ ṣaṣṭitamaḥ sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ ṣaṣṭitamah sargaḥ ॥

kausalyāyā vilāpaḥ sumantrēṇa tasyā āśvāsanaṃ ca

*tatō bhūtōpasrṣṭēva
vēpamānā punaḥ punaḥ |
dharanyāṃ gatasattvēva
kausalyā sūtamabravīt || 2.60.1 ||*

*naya māṃ yatra kākutsthaḥ
sītā yatra ca lakṣmaṇaḥ |
tān vinā kṣaṇamapyadya
jīvitum nōtsahē hyaham || 2.60.2 ||*

*nivartaya rathaṃ śīghraṃ
daṇḍakān naya māmapi |
atha tān nānugacchāmi
gamiṣyāmi yamakṣayam || 2.60.3 ||*

*bāṣpavēgōpahatayā
sa vācā sajjamānayā |
idamāśvāsayan dēvīṃ
sūtaḥ prāñjalirabravīt || 2.60.4 ||*

tyaja śōkaṃ ca mōhaṃ ca
 sambhramaṃ duḥkhajaṃ tathā |
 vyavadhūya ca santāpaṃ
 vanē vatsyati rāghavaḥ || 2.60.5 ||

lakṣmaṇaścāpi rāmasya
 pādau paricaran vanē |
 ārādhayati dharmajñāḥ
 paralōkaṃ jītēndriyaḥ || 2.60.6 ||

vijanē'pi vanē sītā
 vāsaṃ prāpya grhēṣviva |
 visrambhaṃ labhatē'bhītā
 rāmē vinyastamānasā || 2.60.7 ||

nāsyā dainyaṃ kṛtaṃ kiñcit
 susūkṣmamapi lakṣyatē |
 ucitēva pravāsānāṃ
 vaidēhī pratibhāti mē || 2.60.8 ||

nagarōpavanaṃ gatvā
 yathā sma ramatē purā |
 tathaiva ramatē sītā
 nirjanēṣu vanēṣvapi || 2.60.9 ||

bālēva ramatē sītā -
 bālacandranibhānanā |
 rāmā rāmē hyadīnātmā
 vijanē'pi vanē satī || 2.60.10 ||

tadgataṃ hṛdayaṃ yasyā -
 stadadhīnaṃ ca jīvitam |
 ayōdhyā hi bhavēdasyā
 rāmahīnā tathā vanam || 2.60.11 ||

paripṛcchati vaidēhī
 grāmāṃśca nagarāṇi ca |
 gatiṃ dṛṣṭvā nadīnāṃ ca
 pādapān vividhānapi || 2.60.12 ||

rāmaṃ vā lakṣmaṇaṃ vāpi
 dṛṣṭvā jānāti jānakī |
 ayōdhyā krōśamātrē tu
 vihāramiva sāsritā || 2.60.13 ||

idamēva smarāmyasyāḥ
 sahasaivōpajalpitaṃ |
 kaikēyīsaṃśritaṃ jalpaṃ
 nēdānīṃ pratibhāti mām || 2.60.14 ||

dhvaṃsayitvā tu tad vākyaṃ
 pramādāt paryupasthitaṃ |
 hlādanaṃ vacanaṃ sūtō
 dēvyā madhuramabravīt || 2.60.15 ||

adhvanā vātavēgēna
 sambhramēṇātapēna ca |
 na vigacchati vaidēhyā -
 ścandrāṃśsusadṛśī prabhā || 2.60.16 ||

sadṛśaṃ śatapatrasya
 pūrṇacandrōpamaprabham |
 vadaṇaṃ tad vadānyāyā
 vaidēhyā na vikampatē || 2.60.17 ||

alaktarasaraktābhā -
 valaktarasavarjitaḥ |
 adyāpi caraṇau tasyāḥ
 padmakōśasamaprabhau || 2.60.18 ||

nūpurōtkṛṣṭalīlēva
 khēlaṃ gacchati bhāminī |
 idānīmapi vaidēhī
 tadrāgānyastabhūṣaṇā || 2.60.19 ||

gajaṃ vā vīkṣya siṃhaṃ vā
 vyāghraṃ vā vanamāśritā |
 nāhārayati santrāsaṃ
 bāhū rāmasya saṃśritā || 2.60.20 ||

na śōcyāstē na cātmā tē
 śōcyō nāpi janādhipaḥ |
 idaṃ hi caritaṃ lōkē
 pratiṣṭhāsyati śāśvatam || 2.60.21 ||

vidhūya śōkaṃ parihṛṣṭamānasā
 maharṣiyātē pathi suvyavasthitāḥ |
 vanē ratā vanyaphalāśanāḥ pituḥ
 śubhāṃ pratijñāṃ pratipālayanti tē || 2.60.22 ||

tathāpi sūtēna suyuktavādinā

nivāryamāṇā sutaśōkakarśitā |

na caiva dēvī virarāma kūjitāt

priyēti putrēti ca rāghavēti ca || 2.60.23 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvye

ayōdhyākāṇḍē ṣaṣṭitamaḥ sargaḥ ||